

ARMÁDNÍ GENERÁL LUDVÍK KREJČÍ

* 17. 8. 1890 Tuřany u Brna

† 9. 2. 1972 Ústí nad Orlicí

Dlouholetý náčelník Hlavního štábu československé branné moci byl jako přesvědčený demokrat bezmezně oddán prezidentu Dr. E. Benešovi. Ve svém přesvědčení a myšlení byl především voják. Své povinnosti si plnil vždy velmi zodpovědně, avšak po roce 1945 se jeho jméno ponořilo do temnoty zapomnění.

Když ukončil gymnázium, nastoupil na Vyšší lesnickou školu v Písku a poté absolvoval jednoroční prezenční službu v rakousko-uherské armádě. Pracoval potom jako lesní adjunkt ve Slavonii, proto po vyhlášení mobilizace nastoupil vojenskou službu u bosensko-hercegovského pluku 4, s nímž prošel frontu od Srbska až do Rumunska, kde byl 17. května 1917 zajat ruskými jednotkami. V zajetí

vstoupil do československých legií a byl jmenován velitelem 9. roty 6. čs. střeleckého pluku Hanáckého. Zúčastnil se bitvy u Bachmače. Ze sibiřské anabáze dosáhl hodnosti plukovníka a řídil různé důležité vojenské operace. Dnem 1. ledna 1919 byl jmenován velitelem II. střelecké divize. Jako prozatímní velitel všech čs. vojenských jednotek na západ od Irkutsku podepsal v únoru 1920 příměří se Sověty.

Od návratu do vlasti pokračoval ve své strmé vojenské kariéře. Byl velitelem 6. pěší divize v Brně, v roce 1923 povýšen do hodnosti brigádního generála a vyslán na Vysokou školu válečnou v Paříži. Po jejím úspěšném absolvování byl ustanoven velitelem 4. pěší divize v Hradci Králové. Funkci zastával až do roku 1932, kdy byl sice jmenován zemským vojenským velitelem v Košicích, ale již v listopadu 1933 převzal nejvyšší úřad čs. branné moci - náčelníka Hlavního štábu. Následovalo povýšení do hodnosti armádního generála.

Osobní změna na místě náčelníka Hlavního štábu prospěla poměrům v armádě. Generál Krejčí se projevil jako odborně vzdělaný velitel, učitel a rádce, který dokázal vzbudit zájem. V Hlavním štábu vytvořil nový pracovní kolektiv, jenž pracoval iniciativně a cílevědomě. Rozhodující měrou se tehdy podílel na tom, že československá armáda se v průběhu druhé poloviny třicátých let stala armádou moderně vyzbrojenou a téměř dokonale připravenou. Poznatky o stavu výzbroje a připravenosti jiných armád získával během návštěv a stáží jak v západní Evropě, tak i Sovětském svazu.

V kritických záříjových dnech roku 1938 poslal prezidentovi republiky, vládě a ostatním čelným představitelům memorandum, v němž je vyzval k obraně republiky s tím, že armáda je dobře připravena splnit svůj úkol. Jeho názor částečně potvrdil i průběh mobilizace.

Při jednání o přijetí podmínek mnichovské dohody prosazoval jejich odmítnutí a ozbrojenou obranu státu, jehož byl velkým patriotem. Společně se zemskými vojenskými veliteli - generálem S. Vojtechovským, B. Lužou a L. Prchalou - a s ministerským předsedou generálem J. Syrovým požádali o audienci u prezidenta republiky. Jeden po druhém pohnutě, někdy rozčileně, jednomyslně a v různých formách dokazovali toto:

"Ať se velmocí usnesou a dohodnou cokoli, mobilizovaná a na hranicích a v pevnostech rozložená armáda by nesnesla, abychom nyní nátlaku jejich povolili a učinili nějaké územní koncense Hitlerovi. Musíme do války, ať důsledky jsou jakékoliv. Západní velmocí budou ostatně přinuceny nás následovati. Národ je naprosto jednotný, armáda je pevná a chce do toho jít. A i kdybychom zůstali sami, nesmíme povolit; armáda má svou povinnost bránit území republiky, chce jít a půjde do boje."

V atmosféře otázek, zda generál Krejčí jako hlavní velitel převezme zodpovědnost za oběti, ke kterým by nepochybně došlo, nechal se prezidentem republiky a ministerským předsedou přesvědčit a nakonec s podmínkami souhlasil. V prosinci 1938 byl generál Krejčí zbaven funkce hlavního velitele a od 1. března 1939 de facto přestal vykonávat na nátlak Němců i funkci náčelníka Hlavního štábu.

Krátce po vytvoření protektorátu byl převeden k ministerstvu financí, avšak do zaměstnání nenastoupil, neboť byl přeložen do výslužby. V březnu 1940 se musel vystěhovat z Prahy. Útočiště s celou rodinou našel u rodičů své manželky v Jablonném nad Orlicí. Snad to byl důsledek dvou pozvání K. H. Franka na Pražský hrad, při nichž mluvil jen velmi obecně. Němci v dané době měli k dispozici daleko větší podrobnosti o předválečné československé armádě. Když byla prozrazena odbojová skupina legionářů, byl Krejčí 14. října 1941 zatčen gestapem a uvězněn v Hradci Králové, na Pankráci i v Terezíně. Z vyšetřovací vazby byl propuštěn 22. června 1942 pro nedostatek důkazů, avšak pod dohledem gestapa zůstal až do konce druhé světové války.

Po osvobození si podal žádost o přijetí za důstojníka z povolání, která byla vyřízena až v prosinci 1946 s tím, že mu bylo oznámeno, že byl dnem 1. 12. 1946 přidělen *"k velitelství 1. oblasti, ale poněvadž jste překročil 55. rok věku, byla Vám udělena zároveň jednoměsíční dovolená s plnými platy. Po jejím uplynutí bude nově provedeno Vaše přeložení do výslužby podle § 5 odst. 2 zákona č. 76/1946 Sb. Dovolenu Vám prodlužuji o další měsíc do 31. 1. 1947"*.

Podle zákona č. 59/1949 mu byla v roce 1950 odňata vojenská hodnost armádního generála v záloze a v květnu 1953 na základě vládního nařízení číslo 22 potom i celý výsluhový důchod. Musel proto nastoupit jako pomocný dělník v Dřevotexu, později pracoval, podobně jako jeho manželka, jako domácí dělník závodu KOH-I-NOR se "strojem" na roztahování kroužků k nitěným knoflíkům.

Vzhledem ke svému vztahu k Dr. Benešovi, "neschopnosti politického hodnocení situace, věrnosti buržoazní republice" a na základě negativního stanoviska místních stranických orgánů mu tehdy nebyla vrácena vojenská hodnost. Také sociální zajištění zůstávalo dlouho na úrovni 240.- Kčs, teprve v roce 1969 mu byl důchod zvýšen na 1475,- Kčs, avšak odňatá hodnost armádního generála mu byla vrácena až v květnu 1990 in memoriam. Návrat jeho jména do historického vědomí našeho národa, podobně jako u všech ostatních předválečných demokratických důstojníků a generálů, bude ale podstatně dlouhodobějším procesem.

PhDr. Zdeněk Vališ